

הפתיל הקצר של פרופסור יזהר אופלטקה

מבט חדש על אופק חדש

בעקבות מחקר מתמשך על הסכם אופק חדש קובע יזהר אופלטקה כי רבים מן המורים נטייה להאשים את ההסכם בכל תחלואי המערכת. עיון בעובדות מלמד כי רבות מהמהפכות החיוביות שמתרחשות במערכת החינוך לידתן באופק חדש, וזו רק תחילת הדרך

הפדגוגי בעבודת המורה ואובדן האוטונומיה המקצועית שלו? כאשר המורים מוצאים את עצמם נדרשים לעמוד בסטנדרטים כאלה ואחרים שאינם מתאימים לתלמידיהם או לדווח על כל פגישה שקיימו הם אינם מתעניינים בחיפוש אשמים, ובצדק.

משרד החינוך חייב להבין כי המשך משטר הבחינות המשותף, הסטנדרטים ודרישות הדיווח הבלתי פוסקות יוביל לפרישתם של מורים טובים רבים ממערכת החינוך. עליו להפחית דרמטית את עומס המטלות המנהלתיות המיותרות שהושטו על מורים בארץ בעשור האחרון.

ברגע שאופק חדש מואשם באשמה לא לו מפסיד ציבור המורים

פעמיים: פעם אחת על שאינו יודע לזהות את התועלת שצמחה מאופק חדש ולעשות בה שימוש אפקטיבי ופעם שנייה על שאינו יודע לזהות את חולשותיו של אופק חדש עצמו ולחתור לשיפורו.

עיינו בדוגמה הבאה: השעה הפרטנית, שהיא ההבטחה הפדגוגית המשמעותית ביותר במערכת החינוך בשנים האחרונות - תוצר של הסכם אופק חדש, חייבת להיות גולת הכותרת של מערכת החינוך. שעה זו תורמת להעצמתם של תלמידים, לחיזוק הקשר הרגשי בינם לבין המורה ולמיקוד

כרור יותר של תהליכי ההוראה. ואולם יש מקרים רבים שבהם מנהלים מעדיפים להשתמש במורים למילוי מקום על חשבון ההוראה הפרטנית שלהם ויש מורים שאינם יודעים מה בעצם עושים בשעה הפרטנית. חבלי לידה אלה מחייבים טיפול ותיקון, אבל במסגרת אופק חדש. לא במקומו.

עניין אחר, חשוב לא פחות: מערך ההשתלמויות ודרגות השכר, שהיה אמור להוביל להתמקצעות של המורים ולאפיונם כמומחים בפדגוגיה, מחייב בחינה נוספת ושיפור גדול. אבל אופק חדש הוא המסגרת שמאפשרת זאת. אם נהרוס את הפיגומים, כיצד נשפץ את

הבניין?

בשנה האחרונה חקרתי את הסכם אופק חדש לעומקו ולרוחבו. מתחילת המחקר ניכר שהמורים אינם יודעים מה שינה ההסכם בחייהם ומה לא, והם נוטים להאשים את התכנית בכל צרותיה של מערכת החינוך. בין המשתתפים היו שדימו אותה לתמנון ששולח זרועות לכיוונים שונים ואמרו שהם אינם יודעים מה מבין התקנות והנהלים שהוכנסו למערכת החינוך בשנים האחרונות קשור לאופק חדש. משפטים כגון "נראה שיש עוד הרבה דברים שקשורים באופק חדש אבל אנחנו לא יודעות מהם"; "אנחנו לא יודעות מה שייך לאופק חדש ומה לא" נשמעו בקבוצות המיקוד.

בין המורים היו שטענו שבגלל אופק חדש הם עמוסים מאוד ועובדים מעבר לשעות העבודה הפורמליות בבית הספר. אחרים טענו שכל הרוחות שעליהם למלא נובעים מאופק חדש. אחת הגננות אמרה: "החלטתי שאני לא מתעדת, כי יותר חשוב לי שהילדים יחזרו הביתה בשלום. אופק חדש וכל השטויות של המפקחת שלי פחות חשובים".

טעות בידה. הסכם אופק חדש לא קבע כלל שעל מורים לתעד את עבודתם.

לצד הזכות, מעצבי אופק חדש נתפסים כמי

שהשיקו את רעיון השעה הפרטנית, הגבילו את שעות העבודה של המורים ותרמו להעלאה ניכרת בשכרם. לצד החובה, אותם גורמים עצמם מואשמים בכישלונות רבים של מערכת החינוך, החל במבחנים הבינלאומיים וכלה באותה קדחת דיווחים בלתי פוסקת.

מלאכת הדיווח הסיזיפית שנפלה על כתפיהם של מנהלים, מורים וגננים איננה תוצאה של אופק חדש, אלא של החלטות שונות שהתקבלו במשרד החינוך בשנים האחרונות בשל אמונת הכוזב שאחריות (אחריות דיווח) תשפר במידה ניכרת את מערכת החינוך ואת הישגי התלמידים הישראלים.

למה זה חשוב? מה אכפת לנו מי נושא באחריות לאובדן המרכיב

